

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЛУЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

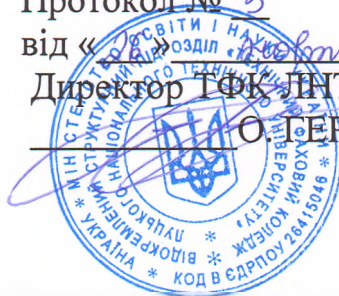
Рішенням Педагогічної ради
ТФК ЛНТУ

Протокол № 3

від «26» жовтня 2022 р.

Директор ТФК ЛНТУ

О. ПЕРАСИМЧУК

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПІДГОТОВКУ, ПРОВЕДЕННЯ ТА
РЕЦЕНЗУВАННЯ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ У ВІДОКРЕМЛЕНОМУ
СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ «ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЛУЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

Введено в дію наказом № 533-07-14 від «26» 10 2022 р.

Луцьк 2022

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про підготовку, проведення та рецензування відкритих занять у Відокремленому структурному підрозділі «Технічний фаховий коледж Луцького національного технічного університету» розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (*Standards and Guidelines for Quality Assurance in the Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*), Положення про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Технічний фаховий коледж Луцького національного технічного університету» і є складовою забезпечення якості фахової передвищої освіти.

1.2. Дане Положення висвітлює методичні питання та регламентує порядок організації відкритих занять педагогічних працівників коледжу, їх планування, підготовку, проведення та оцінювання.

2. ФУНКЦІЇ І ВИДИ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ

2.1. Відкрите заняття - одна з форм педагогічної діагностики, метою якої є виявлення рівня професійної компетентності та педагогічної майстерності викладача. Разом з тим відкрите заняття - це своєрідна форма звітності викладача про його рівень оволодіння змістом навчальної дисципліни та методикою її викладання.

2.2. Відкрите заняття виконує такі функції:

- діагностичну: дозволяє виявити рівень володіння викладачем навчальним матеріалом, методикою викладання та наявність у ній індивідуальних методичних надбань, елементів інноваційних освітніх технологій;

- контролюючу: дозволяє встановити наявність системності у процесі викладання дисципліни, рівень професійної компетентності викладача;

- мотивуючу: стимулює викладача до удосконалення рівня викладання та педагогічної майстерності;

- навчально-методичну: надає можливість викладачам на основі аналізу коригувати власну педагогічну, методичну діяльність.

2.3. У формі відкритих занять можуть проводитися різні їх види: лекції, семінарські, практичні заняття.

2.4. Відповідно до поставленої мети відкриті заняття проводяться за такими видами:

- *пробне* – відкрите заняття, що проводиться претендентом на кваліфікаційну категорію спеціаліст II категорії для підтвердження своєї професійної придатності;

- *показове* – відкрите заняття, яке проводиться з метою демонстрації передових методик викладання, використання новітніх освітніх технологій, як своєрідна школа передового досвіду.

- *позапланове* – відкрите заняття, яке проводиться у разі надходження письмової заяви (заяв) здобувачів освіти зі скаргою на низький рівень проведення навчальних занять тим чи іншим викладачем. Рішення про необхідність проведення позапланового відкритого заняття ухвалює директор

або заступник директора з навчальної роботи коледжу. У цьому випадку створюється комісія з врегулювання конфліктної ситуації, до складу якої входять представники адміністрації коледжу, методисти, завідувачі відділень, голова циклової комісії, кілька найбільш досвідчених і авторитетних викладачів.

3. ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВІДКРИТИХ ЗАНЯТЬ

3.1. Перед початком навчального року циклова комісія на основі аналізу роботи за попередній навчальний рік визначає навчально-методичні проблеми, які потребують вирішення, виробляє рекомендації щодо напрямів методичної роботи викладачів комісії та складає графік взаємовідвідування і відкритих занять.

3.2. У графіку відкритих занять зазначається назва навчальної дисципліни, тема відкритого заняття, прізвище та ініціали викладача, дата проведення заняття. Графік подається до методичного кабінету.

3.3. В окремих випадках допускається внесення змін до графіка: у разі хвороби викладача, термінового відрядження чи інших поважних причин. Відкрите заняття переноситься на іншу дату, але не скасовується. Інформація про зміни у графіку відкритих занять доводиться головою циклової комісії до відома методичної служби коледжу.

3.4. Відповідальним за дотримання графіка відкритих занять членами циклової комісії є її голова.

3.5. У всіх випадках, крім проведення відкритих уроків у межах атестації педагогічних працівників, участь у підготовці та проведенні цих уроків є добровільною справою.

3.6. Відкриті заняття плануються відповідно до визначених напрямів методичної роботи. Теми відкритих занять педагогічні працівники обирають самостійно відповідно до робочих програм навчальних дисциплін.

3.7. Обов'язковим є відвідування відкритого заняття головою та викладачами даної циклової комісії, завідувачами відділень, методистами, членами адміністрації. Мають право відвідати відкрите заняття усі бажаючі педагогічні працівники коледжу, представники органів студентського самоврядування, інші особи.

3.8. Кожен член циклової комісії зобов'язаний протягом навчального року відвідати хоча б одне заняття іншого члена циклової комісії і його заняття також має відвідати хоча б один викладач чи майстер в/н циклової комісії.

3.9. Про відкрите навчальне заняття викладач повідомляє за тиждень до його проведення, розміщуючи повідомлення на дошці оголошень коледжу.

3.10. До відкритих занять планового та показового видів викладачі готують:

- методичні розробки, які розглядаються й затверджуються на засіданнях циклових комісій за місяць до проведення самого відкритого заняття;
- належний пакет навчально-методичних матеріалів для ефективного проведення заняття.

3.11 Заняття вважається таким, що відбулося, якщо на ньому були присутні не менше трьох відвідувачів. В іншому випадку проведене заняття кваліфікується як взаємовідвідування.

3.12. Проведення відкритої лекції.

3.12.1. План проведення відкритої лекції готується в декількох примірниках. Один із них додається до протоколу відкритої лекції, інші – роздаються особам, які відвідують відкриту лекцію.

3.12.2. У плані обов'язково вказується мета, з якою педагог проводить відкриту лекцію, *наприклад*:

- показати методику використання комп'ютерних технологій навчання;
- показати реалізацію мотивації навчальної діяльності через зв'язок теми лекції з майбутньою спеціальністю;
- показати методику проведення лекцій;
- показати ефективне використання наочності на лекціях;
- показати шляхи реалізації навчальних та виховних цілей лекції;
- показати ерудицію викладача, культуру мови;
- і таке інше на розсуд викладача.

3.12.3. Навчальна мета лекції знаходиться у прямій залежності від освітньо-професійної програми (що здобувач освіти повинен знати та вміти, виходячи з теми лекції).

3.12.4. Виховна мета лекції формується лектором на його розсуд.

3.12.5. Обов'язковим є дотримання наступних принципів:

- *дотримання принципу свідомості й активності здобувачів освіти* (оголошення теми, плану, роз'яснення мети, завдань та значення теми лекції для вирішення суспільних і галузевих проблем тощо);

- *дотримання принципу активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти* (доказ необхідності знань з теми – мотивація навчальної діяльності, зв'язок із майбутньою практичною діяльністю, повторення і закріплення знань, використання сучасних технічних засобів навчання, комп'ютерних технологій, місцевого матеріалу, статистичних даних, матеріалів періодичних видань тощо);

- *дотримання принципу науковості* (використання досягнень науки і техніки в галузі, розкриття причин і наслідків із проблем даної теми, проникнення в суть явищ і подій, ознайомлення з історією розвитку науки, зв'язок даної науки з іншими науками, використання нормативних актів галузі тощо);

- *дотримання принципу систематичності й послідовності* (опір на пройдене під час вивчення нового матеріалу, здійснення внутрішньопредметних і міжпредметних зв'язків згідно з робочою навчальною програмою, фіксування уваги здобувачів освіти на основних питаннях тощо);

- *дотримання принципу наочності* (використання наочності – натуральних зразків, схем, діаграм, плакатів, роздаткового матеріалу тощо);

- *дотримання принципу емоційності навчання* (ерудиція викладача, поведінка, культура мови, дикція, зовнішній вигляд тощо).

3.12.6. У плані лекції вказуються шляхи реалізації даних принципів і вказуються основні джерела інформації.

4. РЕЦЕНЗУВАННЯ ВІДКРИТОГО ЗАНЯТТЯ

4.1. Викладач до початку відкритого заняття повинен підготувати оновлений навчально-методичний комплекс дисципліни, роздатковий дидактичний матеріал, необхідні технічні засоби навчання.

4.2. Відвідувачі повинні зайти до аудиторії до початку заняття та вийти після його закінчення, дотримуватися педагогічного такту та не втручатися в хід заняття, не висловлювати в присутності здобувачів освіти свого ставлення до роботи педагога.

4.3. Завдання відвідувачів – проаналізувати, як викладач, який проводить відкрите заняття, досягає поставленої мети; за допомогою яких методичних прийомів і засобів навчання реалізує вимоги навчальної програми; які результати його діяльності; в якій мірі досягнуті поставлені цілі заняття.

4.4. Заняття оцінюють за критеріями, наведеними у бланку відгуку про відкрите заняття (додатки 1,2).

4.5. Обговорення відкритого заняття відбувається на засіданні циклової комісії. Завдання обговорення - проаналізувати зміст заняття та доцільність обраної методики відповідно до визначених на комісії методичних проблем та виробити рекомендації щодо їх вирішення. Аналізуються організаційні, дидактичні, методичні переваги й недоліки заняття, доцільність і ефективність використання засобів мультимедіа, роздаткового матеріалу тощо. Заняття аналізують за параметрами, зазначеними у картці відвіданого заняття.

4.7. Обговорення проводять, дотримуючись усталеної послідовності. Першому (для обґрунтування вибору теми заняття, підбраного дидактичного матеріалу та обраної для досягнення мети заняття методики його проведення) слово надається викладачеві, що проводив відкрите заняття. Виступ викладача має допомогти присутнім зрозуміти його педагогічний задум, особливості застосовуваних ним методів і прийомів, що лежать в основі системи його роботи.

4.8. При голосуванні за оцінку якості проведеного заняття враховується думка членів циклової комісії, які відвідали відкрите заняття.

4.9. Параметри, які відображаються у підсумковій оцінці якості проведення заняття:

- заняття проведено на низькому рівні (є багато недоліків);
- заняття проведено на достатньому рівні (є окремі недоліки);
- заняття проведено на належному рівні (недоліки нечисленні, несуттєві та легко виправляються);
- заняття проведено на високому рівні (повністю відповідає вимогам і рекомендується для розповсюдження досвіду).

4.10. За підсумками проведення *показового заняття* у висновках повинно бути відображено ті особливості заняття, які рекомендуються для:

- впровадження в практику інших викладачів;
- участі в конкурсах.

4.11. За підсумками проведення *пробного заняття* може обговорюватися можливість допуску до викладацької діяльності та/або проведення занять з певної дисципліни. Повинні бути відображені пропозиції, рекомендації з

розповсюдження досвіду та з удосконалення теоретичного та методичного рівнів проведення занять.

4.12. У випадку, якщо за підсумками проведення попереднього відкритого заняття викладачу було зроблено зауваження, необхідно відмітити, чи було усунуто недоліки.

4.13. Підсумки обговорення підводить голова циклової комісії.

4.14. Прикінцеве слово для виступу надається викладачеві, який проводив відкрите заняття. Він зазначає, з якими зауваженнями погоджується і що є дискусійним, обґрунтовує свою точку зору.

4.15. На основі аналізу розробляються рекомендації щодо вдосконалення викладання навчальних дисциплін в коледжі і доводяться до відома голів циклових комісій.

4.16. Матеріали проведеного заняття (план-конспект та витяг з протоколу обговорення відкритого заняття, картки відвідування) є обов'язковою складовою атестаційної папки викладача, яка знаходиться у методичному кабінеті.

4.17. Оформлені матеріали результатів контролю якості відкритих занять мають бути зафіксовані в журналі контрольних та взаємних відвідувань, у протоколах засідань циклових комісій.

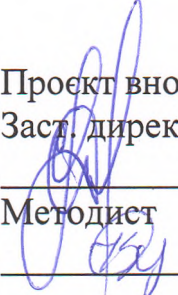
5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Положення про підготовку, проведення та рецензування відкритих занять у Відокремленому структурному підрозділі «Технічний фаховий коледж Луцького національного технічного університету» затверджується Педагогічною радою коледжу, вводиться в дію наказом директора коледжу та оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу освіти.

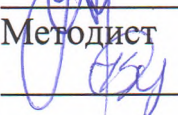
5.2. Всі зміни та доповнення до Положення попередньо схвалюються рішенням Педагогічної ради коледжу, вводяться в дію наказом директора коледжу та оприлюднюються на офіційному веб-сайті закладу освіти.

Проект вносить:

Заст. директора з НР

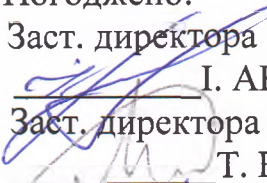
 С. БУСНЮК

Методист

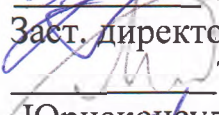
 О. ЦВІЛЬ

Погоджено:

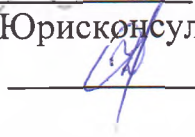
Заст. директора з НВР

 І. АНДРОЩУК

Заст. директора з НВР

 Т. БОЖИДАРНИК

Юрисконсульт

 К. БАКУН

Анкета оцінювання якості лекції

Дата: _____

Мета відвідування: _____

Циклова комісія: _____

Викладач: _____

Навчальна дисципліна: _____

Тема лекції: _____

Мета лекції: _____

Вид лекції: _____

Група: _____

Чисельність студентів по списку ____ присутніх ____ тих, що запізнилися, ____

Критерії оцінювання	Зміст критерія	Оцінка від 1 до 5 балів
Змістовність лекції	науковість, доказовість і аргументованість	
	інформативність (відповідність сучасному рівню розвитку науки)	
	висвітлення історії питання та різних концепцій	
	використання прикладів, яскравих фактів із практики	
Методичний рівень	формування професійного світогляду здобувачів на лекції, зв'язок лекційного матеріалу із практичним досвідом предметної галузі	
	наявність у викладача елементів навчально-методичного комплексу дисципліни (робочої навчальної програми, конспекту лекцій, підручника, навчальних посібників тощо)	
	відповідність лекції робочій програмі дисципліни	
	застосування методів і прийомів активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти	
	використання елементів зворотного зв'язку	
	доступність роз'яснення нових термінів і понять	
	продуманість виховної мети лекції	
	контроль за спілкуванням здобувачів освіти державною мовою	
	використання джерел інформації і наявність їх в інтернеті та бібліотеці коледжу	
Структура лекції	своєчасний початок лекції	
	формулювання мети, плану	
	чітка композиційна побудова (вступ, основна частина, закінчення)	
	логічна послідовність і взаємозв'язок окремих частин лекції	
Стиль лекції	формулювання тез і висновків	
	ясність, чіткість і доступність викладення думок	
	акцентований виклад матеріалу лекції (виділення темпом, голосом, інтонацією, повторенням найбільш важливої інформації)	
	організація зорового сприйняття матеріалу (запис на дошці,	

	демонстрація ілюстративного матеріалу, використання інформаційних технологій)	
	використання прийомів підтримки уваги (риторичні питання, жарти, ораторські прийоми)	
	дозвіл ставити питання (коли та в якій формі)	
	перегляд конспектів (під час лекції або на семінарських і практичних заняттях)	
	контроль засвоєння змісту матеріалу	
	активізація мислення шляхом висування проблемних питань і розв'язування протиріч під час лекції	
Майстерність лектора	рівень вільного володіння лекційним матеріалом	
	культура мовлення (дотримання норм наголосу, вимоги, стиль викладу)	
	викладання державною мовою	
	зовнішній вигляд викладача відповідає діловому стилю, манері поведінки викладача коледжу	
	педагогічна тактовність (ставлення до здобувачів освіти із повагою, неприпустимість образ, визнання своїх можливих	
	дикторська майстерність (виразність, чіткість артикуляції, чутність на останніх партах)	
	експресивність мови (емоційність, інтонаційне багатство, захопленість предметом)	
	ораторське мистецтво, харизматичність, формування інтересу в аудиторії	
	вміння зняти напруження і втому аудиторії	
	підтримання дисципліни на лекції	
вміння встановити контакт		
Разом:		

Для кількісної характеристики по кожному критерію використовують таку шкалу:

5 балів - якість проявляється по всіх складових критерія;

4 бали - якість проявляється досить часто, але не по всіх складових критерія;

3 бали - якість проявляється на 50% складових критерія;

2 бали - якість проявляється інколи і лише по окремих складових критерія;

1 бал - якість відсутня по всіх складових критерія.

Загальні висновки, пропозиції:

Анкета оцінювання якості практичного заняття

Дата: _____

Мета відвідування: _____

Циклова комісія: _____

Викладач: _____

Навчальна дисципліна: _____

Тема заняття: _____

Мета заняття: _____

Форма проведення (індивідуальна, фронтальна, групова) - *підкреслити*

Група: _____

Чисельність студентів по списку ____ присутніх ____ тих, що запізнилися, ____

Критерії оцінювання	Зміст критерія	Оцінка від 1 до 5 балів
Методичний рівень	дотримання принципу передування лекційного матеріалу	
	поєднання теоретичного матеріалу із його практичним використанням	
	відповідність практичного заняття робочій програмі дисципліни	
	наявність навчально-методичного забезпечення (інструкцій або методичних рекомендацій для виконання практичного завдання, тестів для виявлення ступеня оволодіння здобувачами освіти теоретичними положеннями, завдань різної складності для розв'язування здобувачами освіти на занятті, дидактичних засобів, наочних засобів)	
	контроль за спілкуванням здобувачів освіти державною мовою	
	використання активних методів навчання (неімітаційних (дискусій, екскурсій, виїзних занять), імітаційних неігрових (аналіз конкретних ситуацій, вирішення виробничих завдань, розбір документації, дії за інструкцією), імітаційних ділових, рольових ігор, ігрового проектування)	
	використання технічних засобів навчання, інноваційних технологій	
Структура заняття	своєчасний початок заняття	
	формулювання мети, плану з логічно побудованою структурою	
	чітка композиційна побудова (вступ, основна частина, закінчення)	
	перевірка готовності здобувачів освіти до роботи (підготовлені матеріали, виконання домашнього завдання)	
	наявність вступу з чітким формуванням теми і постановкою мети заняття, визначенням форм роботи на занятті і часу на виконання окремих видів робіт, стислим узагальненням головних науково-теоретичних положень	
	завершальне слово викладача (оцінювання практичного	

	заняття, короткі висновки і рекомендації викладача щодо подальшої роботи)	
Стиль проведення заняття	контроль за дотриманням регламенту	
	залучення всіх здобувачів освіти до активної роботи	
	впровадження елементів змагальності між здобувачами освіти	
	пояснення незрозумілих здобувачам освіти питань	
	застосування системи ведення здобувачами освіти записів	
Психолого-педагогічна і професійна компетентність викладача	вміння швидко встановлювати контакт із учасниками практичного заняття	
	вміння володіти увагою і зацікавлювати здобувачів освіти	
	вміння зняти напруження і втому аудиторії	
	вміння здійснювати диференційований підхід при підборі груп для спільної діяльності на практичних заняттях	
	вміння забезпечувати пряме керівництво (планування, конструювання завдань, контроль) і опосередковане (вплив на мотиви, установки, цілі здобувача освіти)	
	чистота та культура мовлення	
	відповідність зовнішнього вигляду діловому стилю, манері поведінки викладача коледжу	
	впевнена та розкута манера поведінки	
	ставлення до здобувачів освіти тактовне, в міру вимогливе, справедливе	
	авторитет, повага здобувачів освіти	
Разом:		

Для кількісної характеристики по кожному критерію використовують таку шкалу:
5 балів - якість проявляється по всіх складових критерія;
4 бали - якість проявляється досить часто, але не по всіх складових критерія;
3 бали - якість проявляється на 50% складових критерія;
2 бали - якість проявляється інколи і лише по окремих складових критерія;
1 бал - якість відсутня по всіх складових критерія.

Загальні висновки, пропозиції